

JANEZ FERKOLJ

Posvečujoča milost odpuščanja

Odpuščanje

Odpuščanje je kakor vsakdanji kruh. Kakor potrebujemo kruh, tako potrebujemo odpuščanje, brez slednjega ljubezen ni mogoča. Toda ali ne skuša neizogibna želja po maščevanju, spontan protiidarec napaki, nenehno prevladovati v človekovem življenju? Odpuščanje predpostavlja, da oseba preraste takšna občutja, vzgibe, ki jo zanesejo v nasilje, maščevanje, zamero in jezo. Odpuščanje ravno tako ne zahteva molčanja. Pomembno pa je najti pravi ton, da se odpuščanje ne bi slišalo kot maščevanje. Odpuščanje je edini odziv, ki se ne omejuje na povratno dejavnost, temveč deluje na nov in nepričakovan način ter ga ne pogojuje storjeno dejanje.

Kaj je pravzaprav odpuščanje? Kaj se tu zgodi? O tem nam v svoji knjigi Jezus iz Nazareta zelo lepo spregovori papež Benedikt XVI. »Krivda je resničnost, objektivna moč, povzročila je razdejanje, ki ga je potrebno premagati. Zaradi tega mora biti odpuščanje več kakor le spregledanje, kot zgolj hotenje pozabiti. Krivdo je potrebno obdelati, ozdraviti in tako premagati. Odpuščanje nekaj stane najprej tistega, ki odpušča: v sebi mora premagati zlo, ki se mu je zgodilo, ga znotraj tako rekoč izžgati in s tem prenoviti samega sebe. Na ta način potem sprejme tudi drugega, krivega, v ta proces preobraževanja, notranjega čiščenja. Tako oba s prestajanjem in premagovanjem zla postaneta nova. Na tem mestu zadenemo ob skrivnost Kristusovega križa. A še prej zadenemo ob meje lastne moči ozdravljenja in premagovanja zla. Zadenemo ob premoč zla, ki ga ne moremo obvladati samo s svojimi močmi. Misel, da si je Bog za odpuščanje krivde, za ozdravitev ljudi od znotraj kot ceno izbral smrt svojega

Sina, nam je danes postala zelo tuja. Danes ne moremo več razumeti, da je Gospod 'nosil naše bolezni in si naložil naše bolečine', da je 'bil preboden zaradi naših hudobij, zmlet zaradi naših grehov', da 'smo bili mi ozdravljeni po njegovih ranah' (Iz 53,4–6). To je z ene strani v nasprotju z banaliziranjem zla, v katero se zatekamo, medtem ko hkrati uporabljamo grozote zgodovine, ravno tudi najnovejše, kot neovrgljivo pretvezo, da tajimo dobrega Boga in žalimo njegovo ustvarjeno bitje, človeka. Razumevanje velike skrivnosti sprave pa ovira tudi naša individualistična podoba o človeku. Ne moremo več razumeti namestništva, ker je za nas vsak človek v sebi doma. Ne zmoremo več videti globoke prepletenosti vseh naših bitij in tudi ne tega, da bivanje Enega, učlovečenega Boga, obsega vse nas. Teh vprašanj se bomo morali spet lotiti, ko bomo govorili o Kristusovem križanju. Zaenkrat naj zadostuje misel kardinala Newmana, ki je nekoč rekel, da je Bog sicer mogel z eno besedo priklicati ves svet iz nič. Toda dolg in trpljenje ljudi pa je mogel premagati le s tem, da je zastavil samega sebe. V svojem Sinu je sam postal Trpin, ki je nosil to breme in ga s svojo daritvijo premagal. Premaganje dolga stane zavzetost srca – še več: zavzetost celotnega našega bivanja. A tudi ta zavzetost ni dovolj, učinkovita more postati le v občestvu s tistim, ki je nosil breme nas vseh.

Prošnja za odpuščanje je več kakor le moralni klic – tudi to je. In kot takšen nas vsak dan znova izziva. A ta prošnja je najgloblje – kakor tudi druge prošnje – kristološka molitev. Spominja nas na tistega, ki je za odpuščanje vzel nase ceno spusta v bridkost človeškega bivanja in smrt na križu. Tako nas najprej kliče k hvaležnosti za to in nato tudi k temu, da skupaj z njim predelamo in pretrpimo zlo. In če moramo vsak dan spoznavati, kako malo zadostujejo naše moči za to, kako pogosto tudi mi sami postajamo dolžniki, potem nam ta prošnja daje veliko tolažbo, da so naše prošnje vsebovane v moči njegove ljubezni in z njo, po njej in v njej nato lahko postanejo moč ozdravljenja.«¹

»Kdo more odpuščati grehe razen Boga?« – to vprašanje pismoukov (Mr 2,7) naznačuje notranje jedro greha: nasprotovanje Bogu. Zato more samo Bog po Kristusu odpuščati grehe (KKC

1441). Izkušnja kaže, da ni samoumevno prepoznati greh kot greh. Ljudje sicer vidimo napake, opazimo nepopolnost, obžalujemo zmote in nam je žal, da smo koga prizadeli. Toda kaj ima to opraviti z Bogom? Povsem razvidno je, da potrebujemo medsebojno spravo, da moramo drug drugemu odpuščati. A težko si predstavljamo, da smo »žalili Boga« (KKC 1440). Lažje vidimo socialno razsežnost greha kakor pa njegov odnos do Boga. Vendar psalmist moli: »Zoper tebe samega sem grešil« (Ps 51,6; KKC 1850).

Boga ne moremo »razžaliti« tako, kakor žalimo drug drugega. Toda navdajati nas more bolečina kesanja, da smo tako malo odgovarjali Božji ljubezni, da ga nismo ljubili »z vsem srcem«. Ta bolečina nas more zajeti tudi, če odkrijemo svojo neljubeznivost do bližnjega, ki ga Bog vendar neskončno ljubi. V tem smislu se greh vedno najprej tiče Boga in ga more tudi samo on odpustiti.

Jezusovo najbolj lastno poslanstvo je, da prinaša to odpuščanje. Že njegovo ime pomeni: »On bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov« (Mt 1,21). Ob koncu svojega zemeljskega življenja pravi: »To je moja kri, ki se za mnoge preliva v odpuščanje grehov« (Mt 26,28). Ker je Jezus Božji Sin, more reči o sebi: »Sin človekov ima oblast na zemlji odpuščati grehe« (Mr 2,10), in izvršuje to Božjo oblast: »Odpuščeni so ti grehi« (Mr 2,5; Lk 7,48; KKC 1441). Dela še kaj večjega (Jn 14,12): to oblast, ki pristoji samo Bogu, je prenesel na svoje učence, da bi v njegovem imenu izvrševali »službo sprave« (2 Kor 5,18), odpuščali grehe (prim. Jn 20,21–23).

Največje in najlepše, kar morejo ljudje storiti v Jezusovi moči, je to, da drugim učinkovito izgovarjajo zveličavno besedo: »Jaz te odvežem tvojih grehov.«

Spoved – Kristusov velikonočni dar

Odpuščanje raste iz usmiljenja. Pri spovedi gre za izročanje svoje, človeške revščine v Božje usmiljeno naročje. V osrednjem delu Dnevnika sv. Favstine Kowalske beremo: »Moj Jezus, v zahvalo za neštete milosti ti darujem dušo in telo, razum in voljo in vsa čustva

svojega srca. Po zaobljubah sem se ti vsa darovala, nič več nimam, kar bi ti lahko še darovala. Jezus mi je rekel: Moja hči, nisi mi darovala tega, kar je resnično tvoje. Poglobila sem se vase in spoznala, da Boga ljubim z vso močjo svoje duše; nisem pa mogla spoznati, česa še nisem darovala Gospodu. Vprašala sem: 'Jezus, povej mi, kaj, in jaz ti bom to takoj podarila z vso radodarnostjo srca.' Jezus mi je ljubeznivo rekel: Hči, izroči mi svojo bedo, ker je to izključno tvoja last. [...] Takoj sem se z velikim zaupanjem oklenila presvetega Srca Jezusovega, in tudi če bi imela na vesti grehe vseh pogubljenih, ne bi podvomila v Božje usmiljenje, marveč bi se s srcem, kot prah ponižnim, vrgla v globine tvojega usmiljenja« (Dnevnik, 1318).

Prvi dar Vstalega njegovim učencem je bilo veselje in mir: »Mir vam bodi!« – tako jih pozdravi v dvorani zadnje večerje. »Razveselili so se učenci, ko so videli Gospoda« (Jn 20,19–20). Mir in veselje ne smeta ostati samo pri njih. Zato jih Gospod pošilja: »Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem« (Jn 20,21) in jih usposobi za to nalogo: »Prejmite Svetega Duha. Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani« (Jn 20,22–23). Kako so apostoli, kako je Cerkev razumela to Jezusovo naročilo?

Katekizem pravi: »Kristus je hotel, da bi njegova Cerkev bila v vsej celoti, v svoji molitvi, svojem življenju in delovanju znamenje in orodje odpuščanja in sprave, ki nam jo je on pridobil za ceno svoje krvi. Izvrševanje oblasti odvezovanja pa je izročil apostolski službi. Tej je naloženo, da izvršuje 'službo sprave' (2 Kor 5,18). Apostol je poslan 'v Kristusovem imenu' in Bog sam je tisti, ki po njem opominja in prosi: 'Spravite se z Bogom' (2 Kor 5,20)« (KKC 1442).

Ali smo danes spet pred prelomom? Skoraj noben drug zakrament v preteklih letih ni tako nazadoval kakor ta. Se je zavest greha izgubila? Ali je bilo preveč negativnih izkušenj s spovedjo? Ali je krivo pomanjkanje duhovnikov? Tem se pridružuje še vse bolj razširjena miselnost, da je mogoče prejeti odpuščanje svojih grehov neposredno od Boga, brez posredovanja Cerkve, se pravi brez potrebe po prejemanju zakramenta sprave; pa tudi navajenost na takšno zakramentalno prakso, ki ji manjka gorečnosti in verjetno izvira iz napačne predstave o učinkovitosti zakramenta.

Danes smo priče mnogim javnim, medijskim izpraševanjem. Na vso moč se razglaša vsako podrobnost, v sodobnih družbenih omrežjih so posamezniki pripravljene izpovedati in objaviti prav vse, na drugi strani pa ni več tihe, zaupne, zakramentalne in odrešenijske izpovedi, kar poškoduje življenje posameznika in družbe.

Ponovno odkritje zakramenta pokore se zaznava danes povsod tam, kjer se po znameniti besedi Romana Guardinija »Cerkev prebujata v dušah«. Tam, kjer doživljajo novo pomlad v Cerkvi, se znova dogaja to, kar so izkusili učenci na velikonočni večer: da vstali Gospod po Svetem Duhu podarja spravo in mir.

K zakramentu pokore spadajo trije koraki: kesanje, izpoved grehov in zadoščevanje. Če manjka eden od teh treh, tedaj se spreobrnjenje ni zares uresničilo in zakrament ne more obroditi sadov. Kaj je pravzaprav kesanje? Filozof Max Scheler je ta pojav sijajno osvetlil v svoji knjigi »Kesanje in prerojenje«. Najprej pokaže, koliko ovir se danes postavlja nasproti pravilnemu pojmovanju kesanja. Na primer naziranje: čemu obžalovati tisto, česar ni mogoče več spremeniti? Kar se je zgodilo, se je zgodilo! Ne obžaluj, napravi bolje! Kesanje je le bojazen pred kaznijo, strah pred tem, da »te dobijo«; je moralni maček potem; je poskus, da bi s kaznovanjem samega sebe pomirili slabo vest! Takšno in podobno negativno presojanje kesanja je močno razširjeno. Lahko pa nastopajo tudi kot zgrešene oblike pravega kesanja. Kakšno je to?

Tridentinski koncil navaja tri prvine. Kesanje je »dušna žalost in stud nad storjenim grehom, s sklepom: v prihodnje več ne grešiti« (Trid. k.: DS 1676; KKC 1451). Pot do kesanja je lahko dolga. V začetku utegne biti medlo občutje, neprijeten spomin, da tu nekaj ni bilo v redu. Ta položaj se lahko razjasni, ko mi nenadoma ali polagoma z bolečino pride v zavest, da sem storil nekaj napačnega. »Kako se je moglo to zgoditi prav meni?« To vprašanje prebije zid mojega ponosa, lastnega precenjevanja. Šele sedaj se more storjeno dejanje – ali opustitev – pokazati za to, kar je: zlo, ki sem ga storil, dobro, ki sem ga zamudil. Temu sledita srčna bolečina in stud nad zagrešenim zlom.

Tukaj se pokaže, kako zelo more kesanje voditi k »prerojenju«. Spoznavam in priznavam svojo krivdo (ki je v trenutku dejanja morda sploh nisem opazil ali videl). Spoznavam, da bi mogel oziroma celo moral ravnati drugače. V tem je veliko upanje. Dobro, ki sem ga zamudil, me priteguje, znova se morem odločiti zanj ali vsaj hrepeneti po njem. Kesanje mi odpira novo prihodnost.

Takšen uvid, ki spreobrača srce, je vedno Božji dar, pobuda Svetega Duha (KKC 1453). Kesanje je »popolno«, če je bolečina nastala zaradi tega, ker sem se pregrešil proti Bogu (KKC 1452); imenujemo ga »nepopolno«, če ga motivira bolj strah pred kaznijo.

Kesanje sili k priznanju: ne sicer pred komerkoli; izpoved je potrebna zato, da bi poimenovali ter izrekli obžalovano krivdo. Šele v izpovedi prevzamem odgovornost za svojo krivdo in jo premagam s spravo (KKC 1455).

Zakaj priznanje pred duhovnikom, pri spovedi? »Če se bolnik sramuje odkriti zdravniku svojo rano, tedaj zdravstvo ne ozdravi tega, česar ne pozna« (Hieronim: KKC 1456). Pri spovedi pokažem duhovniku tudi skrite rane svojih grehov, da jih more ozdraviti s Kristusovim odpuščanjem.²

Spoved – zakrament upanja

»Tisti, ki pristopajo k zakramentu pokore, prejmejo po Božjem usmiljenju odpuščanje za Bogu prizadejane žalitve in se hkrati spravijo s Cerkvijo, ki so jo z grehom ranili in ki se z ljubeznijo, zgledom in molitvami trudi za njihovo spreobrnjenje« (C 11). Gre za dva osnovna učinka, ki sta med seboj najtesneje povezana. Odpuščanje ali sprava z Bogom nujno vključuje tudi spravo z njegovim potujočim ljudstvom na zemlji, ki je Kristusova Cerkev. Ker je zakrament pokore tudi zakrament odpuščanja, je hkrati tudi zakrament krščanskega *upanja*. To upanje, utemeljeno na gotovosti odpuščanja, je velikonočno upanje. Zmaga nad grehom, ki se skrivnostno, a hkrati resnično izvrši pri sveti spovedi, je celostna in dokončna zmaga nad grehom in smrtjo, ki nam jo prinaša vstali

Gospod. Vsaka spoved je resnično in osebno srečanje z Vstalim. Je velikonočni dogodek. Vsakokrat, ko prejmemo zakrament pokore, se resnično srečamo z vstalim Gospodom. Da bi mogli razumeti pravi značaj in učinkovitost tega zakramenta, ga moramo gledati v luči Kristusove velikonočne skrivnosti. Kristus je ta zakrament postavil na veliko noč, ko je rekel apostolom: »Prejmite Svetega Duha. Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni.«

Papež sv. Janez Pavel II. zatrjuje, da je spoved »povsem osrednjega pomena za krščansko življenje«. Cerkev je od vsega začetka poznala številne in različne oblike spokornosti, toda zakrament sprave je najbolj vzvišen in hkrati najbolj dostopen. Med vsemi oblikami spokornosti je zakrament sprave in pokore »*veliki zakrament*«; »Izmed vseh spokornih del ni nobeno bolj pomembno, niti bolj božje učinkovito, vzvišeno in hkrati dostopno kakor zakrament sprave« (*Reconciliatio et Paenitentia* 28).

Povzročitelj svojo žrtev težko prosi odpuščanja. Da mu to uspe, mora tudi sam prehoditi dolgo pot v samem sebi. Odkriti in sprejeti mora svojo odgovornost, ne sme ostati v preteklosti, ki jo obžaluje, imeti mora pogum, da spregovori, da se začne pogovarjati, ko prosi odpuščanja. Med tistim, ki prosi odpuščanja, in tistim, ki oprošča, je prostor za nadnaravno, zahteva milost, red, ljubezen, ki ne prihaja od človeka, ampak od Boga.

Bog je ljubezen

»Bog je ljubezen, zato tisti, ki živi v ljubezni, živi v Bogu in Bog živi v njem« (1 Jn 4,16).³ Odpuščanje je Božje delo. Apostol Pavel zapiše: »Vse je od Boga, ki nas je po Kristusu spravil s seboj, nam pa naložil službo sprave, namreč to, da je bil Bog tisti, ki je v Kristusu spravil svet s seboj, s tem da ljudem ni zaračunal njihovih prestopkov, nam pa je zaupal besedo sprave« (2 Kor 5,18-20). Za spravo, milosti odpuščanja se odpremo z molitvijo in ne z nenehnim nezavednim iskanjem lastnih moči za odpuščanje. Končno odpuščanje ni mogoče, razen ko vstopimo v odpuščanje Boga v

Jezusu Kristusu. Odpuščanje v polnem pomenu besede pomeni imeti delež pri Božjem daru, sodelovati pri zastojnosti njegove neskončne ljubezni. Resnično in brezpogojno odpuščanje je nad človeškimi zmožnostmi, svojo moč črpa v Bogu. Ljudje nismo gospodarji odpuščanja, izmika se nam in nas presega. Odpuščanje nam je vedno podarjeno od nekoga drugega. Pri dejanju sprave in odpuščanja je potrebno prepoznavati sebe in drugega. Kljub zavedanju, da odpuščanje najde svoj temelj v troedinem Bogu, ne smemo prezreti narave, ki predpostavlja milost. Drug drugega moramo sprejemati in se zavedati, da smo vsi grešniki. Priznati moramo lastno bedo in revščino. »Kaj vendar gledaš iver v očesu svojega brata, bruna v svojem očesu pa ne opaziš? Ali kako moreš reči svojemu bratu 'Pusti, da vzamem iver iz tvojega očesa,' če imaš sam bruno v očesu? Hinavec, odstrani najprej bruno iz svojega očesa in potem boš razločno videl odstraniti iver iz očesa svojega brata« (Mt 7,3-5). Za odpuščanje drugim je pomembno odpuščati tudi sebi, biti spravljen s samim seboj, imeti milost pozabiti nase. Nemogoče je sprejemati odpuščanje od Boga, nenehno živeti kot grešnik, ki mu je odpuščeno, pa ne hoteti biti tudi sam usmiljen in odpuščati. Odpuščanje, ki ga prejemo od Boga, je moč, da prosimo odpuščanja tistega, ki smo ga prizadeli, in spodbuda, da radodarno ponudimo svoje odpuščanje onemu, ki nas je prizadel. V tem je novost in pomen Kristusovega trpljenja na križu. Ko se je Bog na križu odrekel maščevanju, je omogočil novo pot k prošnji za odpuščanje ter k sprejemanju odpuščanja. Odpuščanje je sad prenovljenega pogleda na druge, obnavlja, kar je otemnelo ali zakopano pri povzročitelju krivde. Dar, ki ga poraja odpuščanje, se povrne k tistemu, ki ga je omogočil. Ni zadosti reči »odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo«, temveč se je potrebno od Boga učiti odpuščati bratom in sestram. »Odpusti krivico svojemu bližnjemu, tako bodi tudi tebi na tvojo prošnjo odpuščeni tvoji grehi. Kako bo človek, ki kuha jezo zoper drugega človeka, pri Gospodu iskal ozdravljenja? Kako bo človek, ki do sebi enakega nima usmiljenja, za svoje grehe prosil odpuščanja? Če človek, ki je le bitje iz mesa, še in še kuha jezo, kdo bo dosegel odpuščanje njegovih grehov?

Pomisli na poslednje reči in jenjaj sovražiti, na trohno in smrt in se drži zapovedi« (Sir 28,2-6). Če hočemo imeti delež pri Božji milosti, je nujno potrebno vzpostaviti vez z drugim. Človek se ne more skrivati za dobrimi dejanji, niti za bogoslužjem. Evharistija je izraz ljubezni in obenem hrana zanjo. Kar je izraženo, mora rasti v dejanju. Vsak simbol je obenem razkritje in opravilo. Človeško odpuščanje se poraja iz izkustva Božje ljubezni, ki odpušča, nam podarja nove možnosti za odpuščanje. Človeško odpuščanje je tako obenem posledica, ker nam je Bog odpustil, in pogoj, da nam Bog odpušča. O tem nam zelo lepo spregovori papež Benedikt XVI. v svoji okrožnici *Deus caritas est*: »Če kdo pravi, da ljubi Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnivec. Kdor ne ljubi svojega brata, ki ga vidi, ne more ljubiti Boga, ki ga ne vidi« (1 Jn 4,20). Toda to besedilo nikakor ne izključuje ljubezni do Boga kot nekaj nemogočega; nasprotno, ravnokar navedeno Prvo Janezovo pismo to ljubezen izrecno zahteva. Poudarjena je neločljiva vez med ljubeznijo do Boga in do bližnjega. Obe sta tako tesno povezani med seboj, da postane zatrjevanje ljubezni do Boga laž, če se človek pred bližnjim zapre ali ga celo sovraži. To Janezovo vrstico moramo razlagati tako, da je ljubezen do bližnjega pot, da srečamo tudi Boga, in da nas zapiranje oči pred bližnjim napravi slepe tudi za Boga« (DCE, 16).

Svetost Cerkve

Ko zremo v skrivnost Cerkve, moramo imeti pred oči vedno tri stvari. Najprej, da Cerkev gradijo ljudje, posamezniki iz mesa in kosti. Potem, da je Cerkev veliko telo, čigar udje se med seboj tesno povezujejo in ne predstavljajo samo danes živečih ljudi na zemlji, ampak se razprostira k množici ljudi preteklih rodov in jih je Bog že poklical k sebi ter v prihodnost, k vsem, ki se bodo še rodili na ta svet, ko ga bomo mi zapustili. Na tretjem mestu moramo upoštevati, da je občestvo Cerkve neločljivo povezano s skrivnostjo Boga Očeta, ki je k nam poslal svojega Sina, učlovečeno Besedo, ter na vse ljudi razlil Svetega Duha, ki omogoča, da postanemo Božji otroci.

Cerkev zelo lepo oriše prvo poglavje Janezovega evangelija (Jn 1,19-51). Tam Janez Krstnik pokaže na Jezusa z besedami: »Glejte, Božje Jagnje, ki odvzema greh sveta.« Dva učenca, eden se imenuje Andrej, gresta po teh besedah za Jezusom. Andrej obvesti svojega brata Simona Petra, ki se jima pridruži. Naslednjega dne Jezus govori z Natanaelom in tako skozi čas in kraje pride do vsakogar izmed nas. Jezus Kristus nas je poklical po imenu po ljudeh, ki so poznali njegovo ime, čeprav tega niso bili vredni. Kdo pa je vreden? Kdo je vreden pričevati v Kristusovem imenu? To vprašanje nas uvaja v četrto značilnost Cerkve, ki je ne smemo nikoli pozabiti. Ko prebiramo evangelije, Apostolska dela, Petrova, Pavlova, Jakobova ali Janezova pisma, se zavemo, da se vsi ti ljudje iz mesa in krvi, ki sestavljajo Cerkev, priznavajo za grešnike (razen Device Marije), tudi po krstu in celo po udeležbi pri Gospodovi večerji (1 Kor 11,17-34) in potem, ko prevzamejo največje naloge v Cerkvi (Gal 2,11-14). Skozi vsa stoletja vsi udje Cerkve od najbolj ponižnih vernikov do papeža izpovedujejo svoj greh v zakramentu sprave in na različnih mestih med sveto mašo. Priznavajo svojo grešnost in nevrednost, da se obhajajo s Kristusovim življenjem. Zakaj potem pravimo, da je Cerkev sveta? Cerkev je sveta in poklicana, da se posvečuje in se hoče nenehno prenavljati. Cerkev je sveta v svoji poklicanosti, da vsem ljudem in vsem narodom posreduje ljubezen Troedinega Boga. V Cerkvi vsakdo najde vse potrebno, da že na zemlji doseže polnost življenja. Brez svetosti Cerkve, njenega duhovništva in zakramentov ne bi imeli svetnikov. Posvečujoča svetost Cerkve v vsakem času in povsod predstavlja in ponavzočuje dar Svetega Duha, ki je pridružen odrešenjski Kristusovi daritvi.⁴

Kardinal Henri de Lubac piše v svoji *Meditaciji o Cerkvi*: »Cerkev ne more biti omadeževana; čista je in nepokvarjena; pozna samo eno bivališče; s čisto sramežljivostjo varuje svetost enega samega ognjišča. Njeno učenje je vedno čisto in vedno je živ studenec njenih zakramentov. [...] Ta zaklad lahko izgubi vsak posameznik, občutljiv je v celotnem telesu Cerkve. Delo milosti se po svoji moči razlikuje od časa in po dušah. Nikoli ne moremo zagotovo presoditi. Svetost je lahko cvetoča ali v koreninah, vidna ali skrita. Cerkev bo

do konca časov ostala pomešano občestvo: žito se bo držalo slame, na ladji bodo čiste in nečiste živali, na barki bodo vedno tudi slabi potniki, za katere se vedno zdi, da nas peljejo v brodolom. Cerkev jih prenaša s potrpežljivostjo. Njeni najboljši otroci pa se vedno posvečujejo in njihova svetost je vedno v nevarnosti. Kar naprej morajo bežati pred zlobo in se zatekati v Božje usmiljenje. Rimski katekizem nas s tridentinskim koncilom opozarja, da mora Cerkev vsak dan brez izjeme ponavljati: »*Dimitte nobis debita nostra* – Odpusti nam naše dolge«. Vsak dan mora prositi za Odrešenikovo moč in usmiljenje. Za Cerkev je vsak dan na zemlji dan za očiščevanje. Vsak dan mora izmivati svoje oblačilo v Jagnjetovi krvi, dokler se ne očisti v nebeškem ognju in se použije v Bogu.«⁵

Sklep

Odpušcanje je eno najlepših del Svetega Duha in ima za sad upodobitev našega srca po Jezusovemu Srcu. Po milosti odpuščanja, ki ga prejemamo od Boga, postajamo Jezusovi učenci, drug drugemu pa bratje. Odpušcanje je pomemben vidik vzgoje otrok, mladih in odraslih, da bi se v dejanju odpuščanja ali sprejemanja odpuščanja zavedali, da se pri tem srečujejo z najlepšim v človeku. Apostol Pavel piše Efežanom: »Bodite drug do drugega dobrosrčni in usmiljeni ter drug drugemu odpuščajte, kakor je tudi vam Bog milostno odpustil v Kristusu« (Ef 4,32).

Opombe

¹ Prim. Joseph Ratzinger – Benedikt XVI., Jezus iz Nazareta. Prvi del, Družina, Ljubljana 2007, 171–173.

² Prim. Anton Štrukelj, Odpušcanje, Družina, Ljubljana 2000, 7–12.

³ Benedikt XVI., Okrožnica *Deus caritas est* – Bog je ljubezen, CD 112, Družina, Ljubljana 2006.

⁴ Michel Sales, *Le Corps de l'Eglise, Communio – Parole et Silence*, Pariz 2010, 234–236.

⁵ Prim. Henri de Lubac, *Méditation sur l'Eglise*, Cerf, Pariz 2003, 96–98.